

UCHWAŁA NR X / 138 /2019
Rady Miejskiej w Szczepieszynie
z dnia 20 grudnia 2019

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r poz. 1111), art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 poz.506 ze zm.) uchwała się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w brzmieniu określonym jako załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szczepieszyna .

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
Zbigniew Złomańczuk

**Załącznik do Uchwały Nr X / 138 /2019
Rady Miejskiej w Szczepleszynie
z dnia 20 grudnia 2019r.**

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2020-2022**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp

II. REGULACJE PRAWNE

1. Podstawa prawna

2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej

III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

**IV. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY
SZCZEBRZESZYN**

4.1. Bezrobocie

4.2. Rodziny dysfunkcyjne

4.3. Uzależnienia

4.4. Przemoc w rodzinie

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Adresaci Programu

2. Cele programu

2.1. Cel główny

2.2. Cele szczegółowe

3. Zadania

5. Planowane działania na lata 2020-2022

6. Realizacja programu

7. Finansowanie programu

8. Monitoring programu

9. Podsumowanie

I. WSTĘP

Zgodnie z art.176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy stworzenie gminnego programu wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Podstawowym podmiotem działań systemu pomocy społecznej w gminie Szczepleszyn jest i będzie rodzina.

Rodzina rozumiana jako najważniejsza komórka społeczna, spełnia ważną rolę w życiu człowieka, jaką jest poczucie bezpieczeństwa, wsparcia i przynależności. Rodzinę tworzą ludzie bliscy sobie, umiejący ze sobą się porozumiewać, darzący się szacunkiem, uczuciem miłości, przyjaźni, wzajemnego zrozumienia i zaufania.

Rodzina rozwijała się na przestrzeni wielu tysięcy lat i jej model zmieniał się pod wpływem wielu czynników. Rozwojowi rodziny sprzyjał postęp kulturowy, społeczny i techniczny. Miała ona wiele etapów przemian. Na przestrzeni dziejów widać funkcjonowanie i znaczenie poszczególnych modeli rodziny.

Znany socjolog rodziny J. Sirjamski podkreśla, że rodzina jest instytucją ogólnoludzką, spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Do jej uniwersalnych wszędzie spotykanych zadań zdaniem wspomnianego socjologa należy: zaspokojenie popędu seksualnego, zaspokojenie elementarnych materialnych potrzeb życiowych oraz rodzenie i wychowywanie dzieci. Rodzina jest dla każdego z nas pierwszym środowiskiem, w którym uczestniczymy w mniej lub bardziej intensywnych formach oddziaływań pomiędzy pokoleniami. Rodzina to jedno z najistotniejszych ogniw procesu zmian pokoleń. To tutaj, w efekcie przebiegu procesu socjalizacji pierwotnej, dochodzi do „internalizacji społeczeństwa jako takiego” i subiektywnego ustanowienia spójności i trwałej tożsamości jednostki

Współczesna rodzina doświadcza wielu trudności, z którymi boryka się na co dzień. Trudne warunki mieszkaniowe, brak pracy i tym samym środków utrzymania na zabezpieczenie jej podstawowych potrzeb, rozwijające się patologie społeczne oraz uzależnienia powodują konflikty i narastającą agresję. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i może skutkować różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone są dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi (w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych), pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, oraz

organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji (grupy wsparcia, grupy samopomocowe).

Dodatkowo, w przypadku rodzin wymagających takiej formy pomocy, pracę z rodziną prowadzi **asystent rodziny**, czyli osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzaniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Ponadto rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może być objęta pomocą **rodziny wspierającej**, czyli takiej, która przy współpracy z asystentem rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu podstawowych ról społecznych.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sprawowana jest **piecza zastępcza**. Pieczę zastępczą organizuje powiat, może być ona sprawowana w formie rodzinnej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka) lub instytucjonalnej (placówka opiekuńczo- wychowawcza).

II. REGULACJE PRAWNE

1. Podstawa prawna

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szczeczeszyn na lata 2020-2022 są następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111)
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (jt.Dz. U. z 2019 r poz. 1507 ze zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 852)
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2019r. poz.506)
 - ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin:”Za życiem” Dz.U. z 2016r. poz. 1860 ze zm.)

2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art.176 określa następujące zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem rodzinie przeżywającej trudności pomocy określonej w ustawie, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Gmina i Miasto Szczebrzeszyn znajduje się w województwie lubelskim, w powiecie zamojskim z siedzibą w Szczebrzeszynie.

Struktura demograficzna gminy:

Liczba mieszkańców ogółem – 11 239

Kobiety- 5819, Mężczyźni -5420

Mieszkańcy miasta – 4960, w tym 2608 kobiet i 2352 mężczyzn

Mieszkańcy wsi – 6279, w tym 3211 kobiet i 3068 mężczyzn

Gmina Szczebrzeszyn graniczy z następującymi gminami:

od północy - Gmina Nielisz i Sułów,

od wschodu - Gmina Zamość,

od południa - Gmina Zwierzyniec,

od zachodu - Gmina Radecznica.

Gmina składa się z 13 sołectw: Bodaczów, Brody Duże, Brody Małe, Kawęczyn, Kawęczynek, Kąty

Drugie, Kąty Pierwsze, Lipowiec - Kolonia, Niedzieliska, Wielącza, Wielącza -Kolonia, Niedzieliska -Kolonia, Wielącza Poduchowna oraz 5 jednostek osadniczych: Szczebrzeszyn, Przedmieście Zamojskie, Klemensów, Błonie, Szperówka.

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Szczebrzeszyn jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczebrzeszynie. Adresatami wsparcia socjalnego są najczęściej rodziny cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa bądź bezrobocia, rodziny wielodzietne, rodziny niewydolne opiekuńczo – wychowawczo, osoby niepełnosprawne, rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami.

Poniżej przedstawione zostały powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2018 -2019.

Tabela 1. Powody przyznania pomocy w latach 2018-2019

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2017	2018	2017	2018
Ubóstwo	91	85	190	157
Sieroctwo	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	41	211	212
Bezrobocie	180	153	533	447
Niepełnosprawność	113	102	214	202
Długotrwała choroba	88	74	159	131
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	56	49	212	198
w tym - rodziny niepełne	31	20	96	63
- rodziny wielodzietne	16	18	86	96
Alkoholizm	5	4	12	8
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	1	0
Zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	0	1	0	4

IV. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY

SZCZEBRZESZYN

4.1. BEZROBOCIE

Bezrobocie jako najważniejszy problem społeczny w swych konsekwencjach niesie za sobą szereg negatywnych skutków rozszerzających się na inne płaszczyzny życia ludzkiego. Należą do nich nie tylko spadek stopy życiowej ze względu na negatywne konsekwencje przekładające się wprost na budżet domowy, ale również takie zjawiska jak: poczucie bezradności, brak motywacji do kolejnych poszukiwań na rynku pracy, niskie poczucie własnej wartości.

Wszystkie te negatywne konsekwencje wpływają niewątpliwie na sferę emocji i przyczyniają się do częstszego sięgania po alkohol celem rozładowania negatywnych napięć, co niesie za sobą problemy alkoholowe a w przypadku kontynuowania tego typu zachowań dochodzi do uzależnienia.

W/g informacji uzyskanych z PUP w Zamościu wynika, że stopa bezrobocia na koniec września 2019 roku wynosiła:

- w kraju 5,1 %
- w województwie lubelskim 7,1%.
- w powiecie zamojskim 7,6 %.

Podkreślić należy, że zgodnie z danymi PUP w Zamościu na terenie Gminy Szczebbrzeszyn było 370 osób bezrobotnych w tym 215 kobiet, a 155 mężczyzn (stan na 30.09.2019r).

Tabela 2. Charakterystyka osób bezrobotnych w latach 2017-2018

Liczba bezrobotnych	2017	2018
Ogółem	541	452
kobiet	268	245
mężczyzn	273	207
Z prawem do zasiłku	30	37

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zamościu

Analizując powyższe dane ustalono, że zmniejsza się liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zamościu.

4.2. Rodziny dysfunkcyjne.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców, a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny - są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako ciężar dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

W rodzinie dysfunkcyjnej często występują sytuacje, gdzie:

- 1) jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
- 2) występuje problemem wykorzystywania seksualnego,
- 3) jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
- 4) jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna)
- 5) występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjęcie rozważań na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jakie niesie rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne).

Pracownicy socjalni, jak również asystent rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej

w Szczepleszynie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Najbliżej rodziny znajduje się asystent rodziny.

Asystent ma za zadanie pomóc zmienić stosunek osób zmarginalizowanych do własnej sytuacji, zwiększyć ich poczucie wpływu na swoje życie, nadrzędnym zaś celem jest podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Tutejszy Ośrodek zatrudnia 1 asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 12-tu.

4.3. UZALEŻNIENIA - ALKOHOLIZM I NARKOMANIA

Należy wspomnieć, że rodziny, w których występuje problem alkoholowy i narkotykowy zwykle charakteryzuje niższy status socjoekonomiczny, ograniczone możliwości związane z wykształceniem czy podjęciem pracy. Ta grupa rodzin szczególnie narażona jest na występowanie przemocy, aczkolwiek to zjawisko dotyczy nie tylko rodzin dysfunkcyjnych, ale i tych dobrze sytuowanych, w których na pozór nie występują problemy.

Aktem prawnym na terenie Gminy Szczepleszyn, na podstawie, którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań zgodnie z kierunkami zawartymi w/w ustawach jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Szczepleszyn uchwalany corocznie przez Radę Gminy.

Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Szczepleszynie wynika, że na terenie Gminy Szczepleszyn w 2017 roku dochodziło do następujących zdarzeń związanych ze spożyciem alkoholu:

- prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości- 34
- prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu- 4
- zakłócanie porządku publicznego- 51
- nie odnotowano przestępstw popełnianych przez nieletnich pod wpływem środka odurzającego z przestępczością narkotykową

Tabela 4. Osoby nadużywające alkoholu objęte działaniami GKRPA

Formy Działania	2017	2018
Liczba wniosków o leczenie odwykowe	66	74
Zlecono przeprowadzenie badania przez biegłych	7	4
Wnioski do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	4	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Szczepleszynie

Z danych uzyskanych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczepleszynie wynika, że wzrasta liczba wniosków o podjęcie działań przez komisję w stosunku do osób nadużywających alkoholu.

Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, jak i również liczbę rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2017-2018

Tabela 3. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

	2017	2018
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny z tego:	13	11
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę- ogółem z tego:	1	2
Ze względu na osiągnięcie celów	1	1
Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	1
Ze względu na zmianę miejsca zamieszkania	0	0
Ze względu na ustanie sądowego zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem	0	0
Ze względu na brak osiągnięcia celów	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Szczeczeszyn

Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno - socjalnym, opiekuńczo-wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich a nawet kilkunastoletnich zaniedbań, czy też zaniechań. W 2017 roku w przypadku 1 rodziny ustała forma wsparcia w postaci asystenta rodziny. Zakończenie współpracy nastąpiło na skutek działań asystenta, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowania prowadzącego do wzmocnienia więzi rodzinnych oraz poprawy funkcjonowania rodziny. Warto podkreślić, iż wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodziny zdobyły umiejętność samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2018 roku asystent zakończył współpracę z dwiema rodzinami, w jednym przypadku ze względu na osiągnięcie zamierzonych celów natomiast w drugim ze względu na brak współpracy ze strony rodziny.

4.4. PRZEMOC W RODZINIE

Problem przemocy dotyka rodziny zamieszkujące na terenie gminy Szczepleszyn niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia kryzysu, a także problem uzależnienia od alkoholu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. To na spotkaniach grupy roboczej przedstawiciele: policji, oświaty, ośrodka pomocy, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia działania podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2017-2018

Tabela 5. Działania prowadzone w ramach procedury Niebieska Karta

Wyszczególnienie	2017	2018
Liczba NK A	15	19
Liczba NK C	35	5
Liczba NK D	32	5
Zakończenie Procedury	20	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowania pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy, m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. W ramach tego programu funkcjonuje Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu

członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18-go roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. Dane tych instytucji zostały umieszczone na stronie internetowej rodzina.gov.pl

Tabela 6. Karta dużej rodziny w latach 2017-2018.

KARTA DUŻEJ RODZINY

Wyszczególnienie	2017	2018
Liczba rodzin	23	29
Liczba osób	63	107
Rodzice	18	37
Dzieci	45	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczepleszynie.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Adresaci Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczepleszyn na lata 2020-2022 skierowany jest do rodzin z terenu Gminy Szczepleszyn przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele Programu

2.1. Cel główny

Tworzenie warunków wspomagających prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz ograniczanie zagrożeń poprzez rozwój kompleksowego systemu wspierania rodziny na terenie Gminy Szczepleszyn.

2.2 Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz dążenie do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych .
2. Zapobieganie zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym, wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz rozwiązywanie już istniejących.
3. Podnoszenie profesjonalizmu kadry zajmującej się pracą z rodziną.

3. Zadania

Osiągnięciu wskazanych celów służyć mają następujące zadania:

- 3.1. Cel szczegółowy 1. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz dążenie**

do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zadania:

- zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny;
- nawiązanie współpracy z rodzinami wspierającymi;
- zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, rodzinnego, psychologicznego;
- realizacja pracy socjalnej nakierowanej na wzmocnienie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodzin zagrożonych;
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia poprzez organizację grupy wsparcia/ grupy samopomocowej;
- zapewnienie rodzinom z dziećmi pomocy w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych;
- współpraca z instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną, w szczególności placówkami oświatowymi, policją, kuratorami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną;
- zapewnienie środków na opłacenie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej , Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Komisariat Policji, Ośrodek Interwencji Kryzysowej , Zespół Interdyscyplinarnej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Wskaźniki: liczba osób i rodzin objętych poszczególnymi rodzajami wsparcia, formy i zakres udzielonego wsparcia.

3.2. Cel szczegółowy 2. Zapobieganie zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym , wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz rozwiązywanie już istniejących.

Zadania:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych,
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami , motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców ,
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny,
- zapewnienie rodzinom pomocy finansowej , rzeczowej, w szczególności w postaci gorących posiłków dla dzieci w szkołach,
- zapewnienie schronienia rodzinom w sytuacji kryzysowej

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczebrzeszynie, placówki oświatowe, placówki

służby zdrowia, policja, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki: liczba osób i rodzin, w tym dzieci i młodzieży, objętych poszczególnymi rodzajami wsparcia, formy i zakres udzielonego wsparcia.

3.3. Cel szczegółowy 3. Podnoszenie profesjonalizmu kadry zajmującej się pracą z rodziną.

Zadania:

- zapewnienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny dostępu do szkoleń ;
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzi wspierających,

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczepieszynie.

Wskaźniki: liczba szkoleń i osób objętych szkoleniami.

4. Oczekiwane rezultaty

W wyniku wdrożenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szczepieszynie na lata 2020-2022 oczekiwane są następujące rezultaty;

1. Podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodzin oraz wzrost świadomości rodziców w pełnieniu funkcji rodzicielskich.
2. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności oraz wypracowanie przez nie umiejętności przetrwania trudnych sytuacji.
3. Wypracowanie stałej współpracy między instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną.
4. Podniesienie bezpieczeństwa socjalno – bytowego rodzin.
5. Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących z rodziną.

5. Planowane działania na lata 2020-2022

Lp.	NAZWA DZIAŁANIA	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1.	Organizacja szkolenia/ konferencji dla rodziców w celu podniesienia kompetencji opiekuńczo- wychowawczych	OPS OIK PCPR	Liczba rodzin biorących udział w szkoleniach/ konferencji	Środki własne realizatora
2.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym: psychologicznego, prawnego, rodzinnego) dla osób uzależnionych i ich rodzin, oraz osób uwikłanych w przemoc domową	OPS OIK ZI PCPR	Liczba udzielonych porad/ konsultacji w miarę potrzeb	Środki własne realizatorów
3.	Organizowanie warsztatów dla rodzin	OPS OIK	Liczba edycji (1 raz w roku)	Środki własne realizatorów
4.	Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	OPS	Liczba rodzin korzystających adekwatnie do potrzeb	Środki własne realizatorów, środki zlecone
5.	Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę	OPS OIK	Liczba spotkań według potrzeb Liczba grup wsparcia (l.)	Środki własne realizatorów

	doświadczeń, integrację i edukację-grupy wsparcia/ grupy samopomocowe			
6.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	OPS	Liczba wspieranych rodzin(według zgłoszonych potrzeb) Liczba asystentów 1 na umowę o pracę.	Środki własne realizatorów, dofinansowanie LUW
7.	Wsparcie asystenta rodziny dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach realizacji programu „ Za życiem”	OPS	Liczba wspieranych rodzin(według zgłoszonych potrzeb) Liczba asystentów 1 na umowę o pracę.	Środki własne realizatorów, dofinansowanie LUW, środki Funduszu Pracy
8.	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	OPS	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (os.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.) Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-terapeutycznej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (os.)	
9.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	OPS	Liczba rodzin wspierających (według zgłoszeń)	Środki własne realizatora
10.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	OPS	Liczba rodzin objętych pomocą według potrzeb	Środki własne realizatorów, dofinansowanie LUW
11.	Organizowanie zespołów/grup roboczych działających na rzecz rodzin	OPS	Liczba Zespołów/grup roboczych adekwatnie do potrzeb. Liczba Instytucji zaangażowanych w zespołach/grupach roboczych adekwatnie do potrzeb	Środki własne realizatorów

OPS-Ośrodek Pomocy Społecznej, OIK- Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ZI – Zespół Interdyscyplinarny

6. Realizacja programu

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczepieszynie przy udziale:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Komisariatu Policji,
- Sądu Rejonowego
- Placówek oświatowych,

- Placówek ochrony zdrowia
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowego Urząd Pracy
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- Parafii
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
- organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.

Wszystkie wymienione wyżej instytucje i organizacje współpracują ze sobą, powiadamiając się wzajemnie o problemach w rodzinie i podejmują wspólne działania.

7. Finansowanie programu

Finansowanie 3 – letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 odbywać się będzie w ramach środków własnych budżetu Gminy Szczepleszyn, dotacji celowych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczepleszynie. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będą poprzez przedkładanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu przez Burmistrza Szczepleszyna Radzie Gminy oraz potrzeb związanych z realizacją zadań w terminie do 31 marca każdego roku. Sprawozdania będą sporządzane na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programowych za rok poprzedni.

9. Podsumowanie

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Szczepleszyn na lata 2020-2022 ma na celu polepszenie sytuacji dziecka i rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami , co zwiększy szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystaniu własnych potencjałów jakie posiada. Powodzenie w zakresie realizacji Programu zależeć będzie od współpracy z instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny.